

Tadeusz Kosiński

Kolekcja afiszów z lat 1914-1918 w zbiorach Działu Historii Muzeum Narodowego w Kielcach

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 17, 185-213

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TADEUSZ KOSIŃSKI

KOLEKCJA AFISZÓW Z LAT 1914—1918 W ZBIORACH DZIAŁU HISTORII MUZEUM NARODOWEGO W KIELCACH

Zgromadzony w Dziale Historii Muzeum Narodowego w Kielcach zbiór muzealiów dotyczących okresu pierwszej wojny światowej zawiera szereg wartościowych pozycji. Medale, fotografie, czasopisma, druki zwarte, odezwy, ulotki i inne archiwalia pozwalają ukazać dzieje Kielc w latach 1914—1918 w wieloaspektowej tematyce. Materiały te zostały opublikowane w 16 tomie „Rocznika”¹.

Prezentowana w tej pracy kolekcja afiszów posiada jednak szczególną wartość jako materiał dokumentacyjno-naukowy i wystawienniczy dotyczący tego czasu tak ze względu na treść, jak też z powodu typowych dla tamtej epoki form graficznych druku, dobrze ilustrujących jej klimat. Dokumenty te, wydane przez kolejne okupacyjne władze cywilne i wojskowe różnych szczebli, organy quasi rządowe, samorządowe i policyjne, zawierają odezwy, rozporządzenia, cenniki, wezwania, apele itp. i stanowią nie tylko ilustrację, ale i dokumentację źródłową do dziejów politycznych, społecznych, a zwłaszcza gospodarczych Kielc i powiatu kieleckiego. Toteż publikacja niniejszego katalogu wydaje się słuszną tym bardziej, że ciężar gatunkowy tych lat miał dla naszego kraju wyjątkowe znaczenie.

Pierwsza wojna światowa spowodowała szereg zmian nie tylko w sytuacji Kielc, ale i w wszystkich ziem polskich znajdujących się we władaniu mocarstw zaborczych. Ludność miasta wybuchem wojny nie była zaskoczona, lecz do mirażu niepodległości, wzbudzonych nową sytuacją polityczną, odnosiła się sceptycznie, w czym nie różniła się od społeczności innych regionów kraju². Pamięć o krwawych represjach za udział w powstaniu styczniowym i rewolucji 1905—1907 r. powodowała, iż społeczeństwo w ogólnej swej masie było bierne i nieufne wobec przewidywanych zmian. Tego rodzaju nastroje podtrzymywała zresztą postawa władz rosyjskich, które starały się o współpracę ludności polskiej. Dobitym tego przykładem była odezwa wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza z obietnicą przyszłej autonomii Królestwa.

Kielce z racji swego położenia geograficznego już z chwilą wybuchu wojny znalazły

¹ T. Kosiński *Materiały do dziejów Kielc 1914—1918 w Dziale Historii Muzeum Narodowego w Kielcach*. „Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach” Kraków 1992 t. 16, s. 283. Część afiszów (12 egz.) prezentowanych w niniejszym katalogu została opublikowana w ww. artykule. Tu powtórzono je w skróconej formie dla ukazania całości kolekcji.

² *Historia Polski*. T. 3, cz. 3. Warszawa 1974, s. 49—50

się w centrum walk toczonych między mocarstwami. 12 sierpnia 1914 r. wkroczyła do miasta 1 Kompania Kadrowa. Jednakże wobec nacisków przeważających sił rosyjskich nieliczny oddział strzelecki musiał się wycofać i powrócił do Kielc w większej sile (ok. 2300 ludzi) dopiero 19 sierpnia. Na zajęтым terenie organizowano Komisariaty Wojsk Polskich — organy skupiające pełnię władzy administracyjno-politycznej³.

Pobyt oddziałów polskich i tym razem nie trwał zbyt długo; 10 września do miasta wkroczyły wojska rosyjskie. W następnym okresie, w wyniku walk toczonych na tym terenie, Kielce kilkakrotnie przechodziły z rąk do rąk⁴. Dopiero w maju 1915 r. w rezultacie wielkiej ofensywy cały obszar Polski znalazł się pod okupacją Niemiec i Austro-Węgier.

Opanowane przez państwa centralne ziemie Królestwa Polskiego zostały podzielone na dwie strefy okupacyjne: niemiecką i austriacką. Z całości ziem okupowanych przez Austrię, tj. ziem byłej guberni lubelskiej, kieleckiej, radomskiej i części piotrkowskiej utworzono 1 października 1915 r. generałgubernatorstwo z siedzibą początkowo w Kielcach, a następnie w Lublinie. Zniesiony podział na gubernie i powiaty zamieniono na obwoody i okręgi. Obwód kielecki nie pokrywał się z obszarem byłej guberni i obejmował tylko cztery powiaty: kielecki, jędrzejowski, pińczowski i miechowski⁵.

Zmianę kurateli ludność Kielc przyjęła z wyraźną rezerwą, tym bardziej że nastroje w społeczeństwie pogłębiały pogarszające się z dnia na dzień warunki bytowe, które powodowały liczne epidemie dziesiątkujące ludność miasta. Panująca przez cały 1916 r. epidemia tyfusu plamistego pochłaniała miesięcznie około 110 ofiar⁶.

Podobnie jak uprzednio Rosjanom, tak teraz władzom austriackim zależało, przynajmniej formalnie, na utrzymaniu dobrych stosunków z Polakami. W miarę postępu wydarzeń na arenie politycznej i wojskowej sprawa polska stawała się przedmiotem licznych przetargów, planów i zamysłów politycznych. Tym też należy tłumaczyć różnego rodzaju inicjatywy władz okupacyjnych na terenie Królestwa. Ogłoszony przez generał-gubernatorów tzw. akt 5 listopada 1916 r. proklamował utworzenie państwa polskiego jako monarchii dziedzicznej i konstytucyjnej z Tymczasową Radą Stanu na czele. Jednakże ani to posunięcie, ani też powołanie do życia reskryptem obu cesarzy z 12 września 1917 r. Rady Regencyjnej nie zmieniło stosunku społeczeństwa do okupanta. Trafnie odczytano podteksty ukryte w szumnych nazwach, zdając sobie w pełni sprawę z jego rzeczywistych zamiarów. Ogół ludności odnosił się do okupanta nie tylko z rezerwą, ale i wrogością⁷. Wynikało to z faktu, że ta druga okupacja była wyjątkowo jaskrawym przykładem rabunkowej polityki gospodarczej i ludnościowej. W istocie rzeczy bowiem władze austriackie stawiały sobie za cel główny doraźną eksploatację zdobytych ziem.

Już od pierwszych dni okupacji rozpoczęto rejestrację zasobów surowcowych zgromadzonych w składach fabrycznych i magazynach hurtowych, które następnie

³ Szerzej o tej problematyce zob.: T. Pelczarski *Komisariaty Wojskowe Rządu Narodowego w Królestwie Polskim 6 VIII—5 IX 1914 r.* Warszawa 1939; J. Pazdur *Kielce pod rządami Komisariatu Wojsk Polskich*. „Radostowa” 1938 nr 7—8.

⁴ E. Kosińska, T. Kosiński *Kielce w pierwszym roku Wielkiej Wojny 1914—1915*. „Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach” Kraków 1989/1990 t. 15, s. 231

⁵ T. Koba-Ryszewska *Przeszłość administracyjna ziem województwa kieleckiego*. W: *Z dziejów Ziemi Kieleckiej (1918—1944)*. Warszawa 1970, s. 22

⁶ J. Pazdur *Dzieje Kielc (1864—1939)*. Wrocław 1971, s. 120

⁷ Ibidem, s. 98 i nast.

objęto sekwestrem. Wprowadzono nadzór nad produkcją przemysłową i uregulowano jej rozdział. Stopniowo rekwizycjami objęto maszyny i urządzenia przemysłowe, silniki, transformatory, kotły i maszyny parowe oraz wszystkie przedmioty wykonane z metali nieżelaznych. W końcowym okresie wojny konfiskowano nawet sprzęt gospodarstwa domowego, jak: rondle, patelnie, samowary. Zabierano klamki mosiężne, zdejmowano dzwony kościelne, rynny i piorunochrony. Za zarekwirowane mienie nie wypłacano odszkodowań, lub też co najwyżej nieproporcjonalnie niskie⁸.

Również cała gospodarka produktami rolnymi została uregulowana przepisami prawnymi. Zakazano handlu niemal wszystkimi artykułami rolnymi. Zajęto zboże ze zbiorów lat 1915—1918 na rzecz zarządu wojskowego, pozostawiając niewielkie tylko ilości na potrzeby aprowizacyjne wsi, paszę oraz siew. Zajęte plony podlegały wykupieniu po urzędowej cenie. Przeznaczono je na wyżywienie wojska, zaopatrzenie ludności nierolniczej oraz na wywóz do Austrii. Konfiskowano nawet żarna, by zabezpieczyć się przed mieleniem zboża w domach. Systemem kontyngentów objęte zostały także zwierzęta rzeźne, drób, jaja, warzywa i owoce⁹.

Rabunkowa polityka władz okupacyjnych zwiększyła trudności aprowizacyjne, szczególnie w miastach, co spowodowało konieczność wprowadzenia kart żywnościowych. Od czerwca 1916 r. każdemu mieszkańcowi Kielc i obwodu kieleckiego przysługiwał przydział 2,4 kg chleba na dwa tygodnie, 1,2 kg mąki pszennej, 1 kg cukru i 5,4 kg ziemniaków¹⁰. Jednakże już po kilku miesiącach przydziały te zostały znacznie zredukowane. Region kielecki, charakteryzujący się niską kulturą rolną, dużą liczbą gospodarstw o niewielkiej powierzchni uprawowej i ubóstwem gleb, wykazywał niedobory produkcji zbożowej sięgające około 6 tysięcy ton w skali rocznej¹¹. Toteż wobec zakazu przywozu żywności z innych rejonów kraju miasto broniło się organizowanymi na dużą skalę dostawami nielegalnymi, w ślad za czym postępował wzrost cen na czarnym rynku i pojawił się handel zamienny. Wszystko to pogłębiało proces pauperyzacji mieszkańców miasta. Duża liczba ludności znalazła się bez pracy i środków do życia, co wykorzystywały władze austriackie dla zorganizowania werbunku robot-

⁸ Ibidem, s. 117; I. Kostrowicka, Z. Landau, J. Tomaszewski *Historia gospodarcza Polski XIX i XX w.* Warszawa 1985, s. 247—248

⁹ Ibidem, s. 242—246

¹⁰ Do zakupu i rozprowadzania towarów reglamentowanych utworzony został — mający formę przedsiębiorstwa udziałowego — samodzielny Wydział Apropowizacyjny przy Komitecie Ratunkowym m. Kielc, oparty na specjalnym statucie organizacyjnym, funduszach i personelu. Działalnością swoją objął nie tylko Kielce, ale i teren powiatu. Od 1 września 1917 r. czynności te prowadził Wydział Apropowizacyjny magistratu kieleckiego. Miasto zostało podzielone na 12 rewirów aprowizacyjnych. W każdym z nich był jeden sklep piekarniczy i jeden spożywczy upoważniony do sprzedaży kartkowej. W pozostałych sklepach obowiązywały obroty wolnorynkowe, ale według ustanowionych urzędowo cen „maksymalnych”. *Ustawa Wydziału Apropowizacyjnego Komitetu Ratunkowego m. Kielc.* Kielce 1916; *Sprawozdanie Magistratu m. Kielc z działalności za rok 1917.* Kielce 1918, s. 9.

¹¹ Do wyżywienia ludności Kielc, liczącej według stanu na dzień 31 grudnia 1917 r. 44 069 osób (*Sprawozdanie Magistratu...*, s. 10), trzeba było rocznie około 2336 ton chleba, 3528 ton mąki, 457 ton kaszy, 3150 ton ziemniaków, 1920 ton mięsa i 1000 ton cukru. Część potrzeb żywnościowych pokrywała produkcja rolna w obszarze miejskim. W 1917 r. powierzchnia mieszczkańskich gruntów uprawnych wynosiła 1790 mórg (ok. 1050 ha) oraz sadów i ogrodów blisko 100 mórg (ok. 59 ha). J. Pazdur *Dzieje Kielc...*, s. 114—116.

ników do pracy na terenie monarchii austro-węgierskiej. Bezrobotni zobowiązani byli do pracy w cywilnych oddziałach robotniczych (Zivilarbeiterabteilungen), które używane były do budowy dróg, mostów, linii kolejowych i wyrębu lasów¹².

Od października 1918 r. w wyniku zupełnego załamania się Austro-Węgier i Niemiec zaczął się proces wyzwania ziem polskich. Utworzony w Warszawie 23 października z inicjatywy Rady Regencyjnej rząd Józefa Świerzyńskiego był pierwszym rządem polskim niezależnym od władz okupacyjnych¹³. Z jego ramienia funkcję komisarza na powiat kielecki objął 5 listopada prezydent Kielc Gustaw Bukowiński. Byli okupacyjni urzędnicy i żołnierze podporządkowali się nowo powstałym władzom polskim. Austriacy nie stawiali oporu, ponieważ stacjonujący w mieście 56 Pułk Piechoty składał się w większości z Polaków. Kielce były wolne!

Poruszona problematyka jest zilustrowana i udokumentowana treścią prezentowanej kolekcji. Ułożone chronologicznie afisze stanowią niejako dziennik wydarzeń na terenie Kielc i powiatu kieleckiego w latach 1914—1918. Informują o najważniejszych wydarzeniach politycznych w okresie pierwszej wojny światowej i pierwszych dniach kształtowania się niepodległego państwa polskiego. Zdecydowana większość z nich dotyczy spraw gospodarczych, głównie ograniczeń w handlu, rekwirowania produktów spożywczych, surowców, metali kolorowych, ograniczeń w spożyciu mięsa, chleba, ziemniaków, nabiału, owoców i warzyw. Na uwagę zasługuje zespół obwieszczeń o cenach na podstawowe artykuły żywnościowe, opałowe, oświetleniowe i rolno-przemysłowe za czas od 1 marca 1916 r. do 1 maja 1918 r. oraz ogłoszenia o kursie rubla i korony. Kurs ten podawano systematycznie, gdyż obowiązywał obieg obu walut.

Kolekcja afiszów w zbiorach Działu Historii Muzeum Narodowego w Kielcach liczy 203 pozycje inwentarzowe. Jej trzon pochodzi z przedwojennych zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Kielcach. Pozostałe dokumenty zostały zgromadzone w drodze zakupów i darów, przy czym do największych należy zaliczyć zakup od kielczan: Jana Kinastowskiego w 1968 r. (12 sztuk) i Władysława Koterskiego w 1971 r. (17 sztuk).

Wobec braku różnego rodzaju katalogów muzealnych, omawiających posiadane zespoły czy kolekcje, artykuł niniejszy w myśl założeń autora powinien spełnić rolę informacji materiałowej. Wychodząc z tego założenia, podano pełny zestaw kolekcji afiszów zgrupowanych według układów problemowych z podaniem tytułu bądź incipitu, krótkiej informacji treściowej, miejsca i daty wydania, języka, formatu i sygnatury. Przy opisie jednostkowym wszystkie dane wzięto z dokumentu. W wypadku, gdy zostały uzyskane z innych źródeł lub ustalone w wyniku dociekań autora, podano je w nawiasie kwadratowym. W zasadzie każdy z afiszów figuruje w katalogu pod osobną pozycją, oznaczoną kolejnym numerem. W wyjątkowych wypadkach, gdy w zbiorze znajduje się kilka egzemplarzy tego samego dokumentu, umieszczono taki zespół pod jedną wspólną pozycją, podając ilość egzemplarzy i numery inwentarzowe. Wymiary podano w centymetrach, przy czym pierwsza wartość określa wysokość, a druga szerokość. Należy dodać, iż zdecydowana większość afiszy zachowała się w znakomitym stanie, w pełni kwalifikującym je do celów ekspozycyjnych.

Całą kolekcję podzielono na grupy problemowe, w obrębie których zastosowano układ chronologiczny.

I. Wydarzenia polityczne

II. Życie kulturalne i oświata

¹² I. Kostrowicka, Z. Landau, J. Tomaszewski *Historia gospodarcza...*, s. 253

¹³ W. T. Kowalski *Rok 1918*. Warszawa 1978, s. 125

III. Polityka okupanta wobec ludności:

1. postanowienia karne i administracyjne;
2. praca przymusowa i zatrudnienie;
3. zaopatrzenie w żywność, środki opałowe i oświetleniowe;
4. regulacja cen;
5. kurs walut;
6. różne.

IV. Polityka gospodarcza okupanta

1. rekwizycje, skup i obrót towarami rolno-spożywczymi;
2. zwierzętami domowymi;
3. surowcami i towarami przemysłowymi;
4. różne.

Część afiszów zamieszczonych w niniejszym katalogu była prezentowana na wystawie czasowej *Z dziejów Kielc 1914—1918*, przygotowanej przez Dział Historii, a udostępnionej od 25 września do 14 grudnia 1981 r. Celem wystawy było przedstawienie ważniejszych wydarzeń z dziejów miasta w latach pierwszej wojny światowej¹⁴.

I. WYDARZENIA POLITYCZNE

1. „POLACY!” Odezwa naczelnego dowódcy wojsk rosyjskich wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza zawierająca obietnicę, iż „pod berłem Cesarza Rosyjskiego odrodzi się Polska wolna w zachowaniu swej wiary, języka ojczystego i samorządu”. Petersburg 1 (14) VIII 1914, jęz. polski, 32,5 × 20 cm; Muzeum Narodowe w Kielcach Dział Historii (dalej MNKi/H/) 451.
2. „DO OBYWATELI WYZNANIA MOJŻESZOWEGO...” Odezwa podpisana przez Michała Sokolnickiego komisarza Wojsk Polskich w Kielcach, wzywa ludność żydowską do wstępowania w szeregi Legionów Polskich oraz okazywania pomocy materialnej oddziałom polskim. Kielce 1 IX 1914, jęz. polski, 35,5 × 25,5 cm; MNKi/H/474.
3. „DO MIESZKAŃCÓW WARSZAWSKIEGO JENERALNEGO GUBERNATORSTWA”. Obwieszczenie podpisane przez generał-gubernatora warszawskiego Hansa von Beselera. Proklamacja niepodległości Królestwa Polskiego [tzw. akt 5 listopada]. Warszawa 5 XI 1916, jęz. polski, 46 × 29,5 cm; MNKi/H/3791.
4. „TOWARZYSZE I OBYWATELE WYBORCY!” Program wyborczy Polskiego Robotniczego Komitetu Wyborczego Demokratycznego [grupującego posłów Polskiej Partii Socjalistycznej, Narodowego Związku Robotniczego, Klubu Przemysłowców oraz innych organizacji o orientacji niepodległościowej] w wyborach do kieleckiej Rady Miejskiej w grudniu 1916 r. Kielce 24 XI 1916, jęz. polski, 37,5 × 27,5 cm; MNKi/H/475.
5. OBWIESZCZENIE z rozporządzeniem c. i k. generał-gubernatorów wojskowych Karola von Kuka i Hansa von Beselera. Informuje o powołaniu w Warszawie Tymczasowej Rady Stanu i jej kompetencjach. Warszawa—Lublin 6 XII 1916, jęz. polski, 62,5 × 47 cm; MNKi/H/546.

¹⁴ Omówienie wystawy zob. J. Kuczyński, A. Oborny, E. Postoła *Kronika muzealna 1979—1982*. „Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach” Kraków—Wrocław 1984 t. 13, s. 393—394.

Rozporządzenie c. i k. Jenerał-Gubernatora wojskowego z dnia 6-go grudnia 1916 r. o tymczasowej Radzie Stanu w Królestwie Polskiem.

Z napiszszego rozkazu Jego Cesarskiej Mości Cesarza Austrii i Apostolskiego Króla Węgier i Jego Cesarskiej Mości Cesarza Niemieckiego zarządza się, co następuje:

§ 1.

Do czasu ustanowienia Rady Stanu w Królestwie Polskiem na podstawie postępowania wyborczego, które będzie przedmiotem odrębnego porozumienia, tworzy się tymczasową Radę Stanu z siedzibą w Warszawie.
Ta Rada Stanu składa się z dwudziestapięciu członków, którzy obierani są z życzeniami i interesami narodu i mocą swego stanowiska powołani do reprezentowania wszystkich ziem i wsrzędkich kół zawodowych w obrębie obu Jenerał-Gubernatorstw. Piętnastu członków powołanych będzie z niemieckiego, driesięciu z austriacko-węgierskiego obszaru administracyjnego.

§ 2.

Członkowie tej Rady Stanu powołani zostają na podstawie Najwyższego rozkazu Jego Cesarskiej Mości Cesarza Austrii i Apostolskiego Króla Węgier i Jego Cesarskiej Mości Cesarza Niemieckiego wspólnym reskrytem obu Jenerał-Gubernatorów.
W razie ubytku członka Rady Stanu powołany będzie inny w myśl powyższych przepisów.

§ 3.

Każdy z Jenerał-Gubernatorów wysyła do Rady Stanu jednego komisarza rządowego i dwóch zastępców. Każdy Jenerał-Gubernator może dla uzyskania obświadczeń lub udzielenia wyjąstien wysłać wedle potrzeby innych jeszcze przedstawicieli na posiedzenia Rady Stanu.
Komisarze rządowi i inni przedstawiciele muszą każdej chwili być wyłachani.

§ 4.

Rada Stanu zbiera się za pierwszym razem na zaproszenie obu komisarzy rządowych i wybiera ze swego grona bezwzględną większością głosów przewodniczącego i jego zastępcę.
Przewodniczącemu przysługuje tytuł Marszałka Koronnego.

§ 5.

Dalsze posiedzenia Rady Stanu zwołuje Marszałek Koronny.
Posiedzenie musi się odbyć, jeżeli żąda tego jeden z komisarzy rządowych lub większość członków Rady Stanu.

§ 6.

Rada Stanu uchwała swój regulamin, w szczególności zaś wybiera wydział wykonawczy.
Rada Stanu urządza się w języku polskim. Organa władz okupacyjnych mają prawo posługiwać się językiem niemieckim.
Posiedzenia Rady Stanu odbywają się z wykluczeniem jawności.

— § 7.

We wszystkich sprawach prawodawczych, w których obie administracje wspólnie lub jedna z nich zwróci się do Rady Stanu, winna jest Rada Stanu wydać swoją opinię.

Rada Stanu jest powołana do współdziałania przy tworzeniu dalszych urządzeń państwowych w Królestwie Polskiem.

W tym celu ma Rada Stanu:

- a) wypracować projekty rozporządzeń, ustanawiających wspólnie przedstawicielstwo części Królestwa Polskiego, administrowanych przez Monarchię Austriacko-Węgierską i Rzeszę Niemiecką,
- b) przygotować urządzenie polskiej administracji państwowej.

Nadto ma Rada Stanu:

1. przedstawiać z własnej inicjatywy wnioski i projekty w sprawach krajowych,
2. w tworzeniu wojska polskiego współdziałać z naczelnym komendantem wojskowym mocarstw sprzymierzonych, któremu powierzono obowiązek utrzymania spokoju i porządku w środkach wojennych i gospodarczego ożywienia kraju, a potrzebne ku temu środki asygnować z kredytów oddanych sobie do dyspozycji przez obie administracje lub też uzyskać je przez ustanowienie dodatków do podatków bezpośrednich albo przez zaciąganie pożyczek.

Uchwały powzięte w myśl punktu 3. po wyrażeniu zgody na nie tej administracji, do której obszaru się odnoszą, mają być przez tę administrację wprowadzone w życie w drodze rozporządzenia.

§ 8.

Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia.

Jenerał-Gubernator:

KUK.

Jenerał-Gubernator:

von BESELER.

Ryc. 1. Obwieszczenie z rozporządzeniem o powołaniu Tymczasowej Rady Stanu w Królestwie Polskim, 6 XII 1916 r., nr kat. 5

Ryc. 2. Odezwa do mieszkańców Kielc wzywająca do zachowania ładu i porządku, 1 XI 1918 r., nr kat. 8

6. „DO MIESZKAŃCÓW M. KIELC!” Odezwa prezydenta Kielc Gustawa Bukowińskiego. Informuje o manifestacji Rady Regencyjnej [7 X 1918] ogłaszającym niepodległość Polski. Wzywa do wzięcia udziału w okolicznościowym nabożeństwie w katedrze kieleckiej w dniu 11 X 1918 r.
Kielce 10 X 1918, jęz. polski, 47 × 31 cm; MNKi/H/660.
7. „WEZWANIE Tymczasowej Komendy Wojsk Polskich na okupacji austriackiej”, podpisane przez ppłk Mieczysława Norwida-Neugebauera. Wzywa byłych oficerów i żołnierzy Legionów Polskich i Korpusu generała Józefa Dowbór-Muśnickiego do meldowania się w miejscu swego pobytu u najstarszego rangą oficera lub podoficera, który w danej miejscowości obejmie Komendę Placu i przeprowadzi dokładną ewidencję.
Kielce 18 X 1918, jęz. polski, 14,5 × 21 cm; MNKi/H/1696.
8. „DO MIESZKAŃCÓW MIASTA KIELC I POWIATU KIELECKIEGO. W dniu dzisiejszym b. austro-węgierscy oficerowie, urzędnicy i żołnierze Polacy złożyli przysięgę na wierność Rządowi Polskiemu...” Odezwa prezydenta Kielc Gustawa Bukowińskiego. Wzywa do zachowania ładu i porządku, aby umożliwić władzom polskim przejęcie zarządu od dotychczasowych okupacyjnych organów administracyjnych.
Kielce 1 XI 1918, jęz. polski, 63 × 47,5 cm; MNKi/H/1809.

9. „DO MIESZKAŃCÓW MIASTA KIELC I POWIATU KIELECKIEGO. Powołany przez Rząd Polski obejmując w dniu dzisiejszym urząd Komisarza Rządu Polskiego na powiat kielecki...” Nowo mianowany komisarz G. Bukowiński wzywa do zachowania spokoju i przeciwstawienia się ewentualnym objawom anarchii. Kielce 5 XI 1918, jęz. polski, 68,5 × 48 cm; MNKi/H/1691.
10. „DO LUDNOŚCI ZIEMI KIELECKIEJ. We czwartek dnia 7-go listopada 1918 roku utworzył się i ogłosił objęcie władzy TYMCZASOWY RZĄD LUDOWY REPUBLIKI POLSKIEJ...” Odezwa TRLRP, informuje o utworzeniu rządu, podaje jego skład personalny oraz wzywa do udzielenia poparcia w walce o zjednoczenie wszystkich ziem polskich. Lublin 7 XI 1918, jęz. polski, 70,5 × 54 cm; MNKi/H/1659.
11. „OBYWATELE!” Odezwa Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej. Informuje o powstaniu rządu — ujmującego władzę do czasu zwołania Sejmu Ustawodawczego oraz o mianowaniu płka Edwarda Rydza-Śmigłego komendantem naczelnym Wojska Polskiego. Lublin—Kraków 7 XI 1918, jęz. polski, 62 × 46 cm; 3 egz: MNKi/H/1692, 2143, 3019/2.
12. „DO LUDU POLSKIEGO!” Odezwa Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej. Informuje o powstaniu rządu oraz jego programie w dziedzinie reform politycznych, społecznych i gospodarczych. Lublin—Kraków 7 XI 1918, jęz. polski, 62 × 46 cm; 3 egz: MNKi/H/1679, 2141, 3019/1.
13. „W CHWILI OBECNEJ cały świat ma zwrócone oczy na powstającą Polskę...” Odezwa różnych ugrupowań politycznych i społecznych, skupionych wokół Narodowej Demokracji w Kielcach. Wzywa do popierania istniejących już władz [Rady Regencyjnej] i niedawania posłuchu proklamacjom Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej. Kielce 11 XI 1918, jęz. polski, 94,5 × 62,5 cm; MNKi/H/1667.
14. „DONIESIENIE POLSKIEJ AGENCJI TELEGRAFICZNEJ...” Zawiera przedruk odezwy, w której Rada Regencyjna informuje o przekazaniu władzy i naczelnego dowództwa wojsk polskich Józefowi Piłsudskiemu. Warszawa 11 XI 1918, jęz. polski, 47 × 31,5 cm; MNKi/H/1680.
15. „DO MIESZKAŃCÓW MIASTA KIELC...” Odezwa okręgowego inspektora wojskowego kieleckiego gen. por. Wacława Iwaszkiewicza. Wzywa do zachowania porządku publicznego oraz informuje o nominacji ppłka Wołowskiego na stanowisko komendanta wojskowego Kielc. Kielce 13 XI 1918, jęz. polski 47,5 × 31,5 cm; MNKi/H/1681.
16. „PODAJĘ DO WIADOMOŚCI PUBLICZNEJ...” Okręgowy inspektor wojskowy kielecki gen. por. W. Iwaszkiewicz publikuje pismo, w którym Rada Regencyjna informuje o przekazaniu władzy i naczelnego dowództwa wojsk polskich J. Piłsudskiemu. Kielce [po 14 XI 1918], jęz. polski, 47,5 × 31 cm; MNKi/H/1701.
17. „PODAJĘ DO WIADOMOŚCI POWSZECHNEJ...” Okręgowy inspektor wojskowy kielecki gen. por. W. Iwaszkiewicz publikuje depezę J. Piłsudskiego skierowaną do dowództwa wojsk polskich w Kielcach. Depesza wzywa żołnierzy do jedności i posłuszeństwa wobec władz zwierzchnich. Kielce [po 14 XI 1918], jęz. polski, 48 × 31,5 cm; MNKi/H/1700.

II. ŻYCIE KULTURALNE I OŚWIATA

18. OGŁOSZENIE o rozpoczynających się 23 marca 1917 r. kursach sanitarnych dla kobiet w sali Biblioteki Publicznej w Kielcach.
Kielce [III 1917], jęz. polski, 49 × 70 cm; MNKi/H/470.
19. OGŁOSZENIE o odczycie inż. Wnorowskiego pt. „Z nad Somme i Ancre po przez Francję, Szwajcarię, Austrię do Legionów”. Sala resursy hotelu „Bristol” w Kielcach, 7 maja 1917 r.
Kielce [V 1917], jęz. polski, 74 × 50 cm; 2 egz: MNKi/H/644, 950.
20. OGŁOSZENIE. Dyrekcje Publicznego Gimnazjum Realnego i Publicznego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Kielcach informują o terminach wpisów i egzaminów wstępnych na rok szkolny 1917/1918.
Kielce 7 VI 1917, jęz. polski, 62 × 23 cm; MNKi/H/657.
21. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta powiatowego w Kielcach. Potwierdza wejście w życie przepisów o szkołach elementarnych w Królestwie Polskim, wydanych przez Tymczasową Radę Stanu 26 września 1917 r.
Kielce 3 XI 1917, jęz. polski, 31 × 28 cm; MNKi/H/621.
22. OGŁOSZENIE o odczycie Leo Finkelsteina pt. „Tolstoj i Nietzsche — punkty styczności i rozbieżności ich światopoglądów”. Sala teatralna inż. Zygmunta Koterskiego w Kielcach, 5 stycznia 1918 r.
Kielce [XII 1917—I 1918], jęz. polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/592.
23. OGŁOSZENIE wzywające do udziału w wiecu na rzecz równouprawnienia kobiet. Sala teatru „Apollo” w Kielcach, 10 lutego 1918 r.
Kielce [II 1918], jęz. polski, 70 × 55 cm; MNKi/H/655.
24. OGŁOSZENIE zawiadamiające o odczycie dra Stefana Frycza pt. „Do czego dąży ludzkość”. Sala Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Kielcach, 24, 27, 28 sierpnia 1918 r.
Kielce [VIII 1918], jęz. polski, 61 × 46 cm; MNKi/H/593.

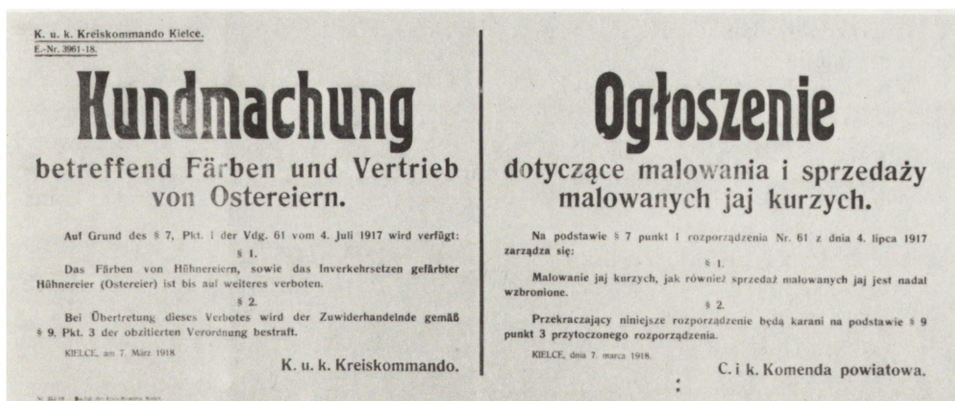
III. POLITYKA OKUPANTA WOBEC LUDNOŚCI

1. Postanowienia karne i administracyjne

25. OGŁOSZENIE c. i k. naczelnego komendanta armii austriackiej o ustanowieniu sądów doraźnych na obszarach objętych okupacją austriacką. Podaje zakres wykroczeń objętych jurysdykcją sądów doraźnych.
Brak miejsca wyd. [19 VIII 1915], jęz. niemiecki i polski, 81 × 51 cm; MNKi/565.
26. OGŁOSZENIE c. i k. komendanta obwodowego w Kielcach płka Kostellezkyego. Dotyczy postanowień karnych za kradzież lub złośliwe uszkodzenia dokonane w obrębie polowych fortyfikacji wojskowych.
Kielce 12 III 1916, jęz. niemiecki i polski, 34 × 20,5 cm; 2 egz: MNKi/H/1203/1—2.
27. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Informuje o utworzeniu 22 sierpnia 1916 r. c. i k. Komisariatu Policji w Kielcach oraz podaje zakres jego kompetencji: 1. Zapewnienie bezpieczeństwa w mieście, 2. Wydawanie paszportów i kart stwierdzających tożsamość, 3. Prowadzenie spraw meldunkowych, 4. Cenzura prasy, drukarni, teatrów i widowisk publicznych, 5. Udzielenie zezwoleń na wiece.
Kielce 22 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 37,5 × 50 cm; MNKi/H/571.

28. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Zakaz wywożenia pism, druków, planów, fotografii i filmów do monarchii austro-węgierskiej, niemieckiej strefy okupacyjnej i państw neutralnych.
Kielce 27 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 35,5 × 22 cm; MNKi/H/1203/5.
29. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Ostrzeżenie o sankcjach karnych, grożących za pomoc w ucieczce i udzielaniu schronienia zbiegłym jeńcom wojennym.
Kielce 29 VIII 1916, jęz. polski, 33 × 25 cm; MNKi/H/569.
30. OGŁOSZENIE c. i k. Komisariatu Policji w Kielcach. W celu sporządzenia pełnej ewidencji mieszkańców miasta, komisariat nakazuje wszystkim właścicielom i administratorom domów natychmiastowe zgłoszenie wszystkich lokatorów łącznie ze służbą.
Kielce 17 IX 1916, jęz. niemiecki i polski, 49 × 49 cm; MNKi/H/688.
31. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Wobec szerzenia się bandytyzmu i włóczęgostwa, komenda zakazuje i ostrzega o odpowiedzialności karnej za używanie noclegu oraz ugaszczanie osób podejrzanych w gospodach, karczmach i mieszkaniach prywatnych.
Kielce 16 X 1916, jęz. niemiecki i polski, 32,5 × 50 cm; 2 egz: MNKi/H/570/1—2.
32. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o podjęciu środków przeciwko posługiwaniu się obcymi kartami tożsamości. Wprowadza obowiązek uzupełnienia paszportów i legitymacji odciskiem palca, dokonany w obecności funkcjonariusza komisariatu policji.
Kielce 16 X 1916, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/572.
33. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o zastosowaniu sankcji karnych wobec właścicieli i administratorów domów, wpisujących na listy aprowizacyjne fałszywą liczbę osób.
Kielce 17 XII 1916, jęz. niemiecki i polski, 33 × 50 cm; MNKi/H/552.
34. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta obwodowego w Kielcach „o zastosowaniu środków zaradczych przeciw bandom rozbójniczym”. „Domy względnie miejscowości, które służyły zbrodniarzom jako miejsce ukrycia, będą spalone”. „W podejrzanych miejscowościach należy brać zakładników”.
Kielce 6 I 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/542.
35. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Nakaz zdawania broni, amunicji i materiałów wybuchowych na posterunku policji lub żandarmerii wojskowej, pod groźbą skierowania sprawy do sądu doraźnego.
Kielce 23 I 1917, jęz. polski, 49,5 × 42 cm; MNKi/H/545.
36. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o wprowadzeniu z dniem 15 kwietnia 1917 r. czasu letniego oraz ustaleniu godziny policyjnej [20.00] dla przedsiębiorstw, sklepów i restauracji.
Kielce 6 IV 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/557.
37. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Wobec powtarzającego się niszczenia torów kolejki leśnej Kielce—Daleszyce komenda ostrzega o pociągnięciu do odpowiedzialności karnej wszystkich mieszkańców miejscowości względnie gminy, w obrębie której dokonano uszkodzenia.
Kielce 5 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 31,5 × 47 cm; MNKi/H/580.
38. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Wobec powtarzającego się niszczenia torów kolejki polowej Kielce—Miedziana Góra komenda ostrzega o pociągnięciu do odpowiedzialności karnej wszystkich mieszkańców miejscowości względnie gminy, w obrębie której dokonano uszkodzenia.
Kielce 29 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/647.

39. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Bezwzględny zakaz wywozu towarów z powiatu kieleckiego. Ruch osobowy i towarowy poza granice powiatu może się odbywać wyłącznie po uzyskaniu zgody [zaświadczenia] odnośnego posterunku żandarmerii.
Kielce 4 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 30 × 46 cm; MNKi/H/615.
40. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Wzywa osoby cywilne narodowości austriackiej, węgierskiej, bośniackiej i hercegowińskiej, urodzone w latach 1865—1899, do zgłoszenia się w Komisariacie Policji na komisję poborową.
Kielce 26 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/624.
41. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zabrania ludności cywilnej zbliżania się do składów broni, amunicji i materiałów wybuchowych, informując, iż pełniący służbę wartownicy uprawnieni są do użycia broni.
Kielce 10 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 46 cm; 2 egz.: MNKi/H/620, 1704.
42. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zakazuje noszenia mundurów, emblematów i odznak legionowych zwolnionym ze służby wojskowej żołnierzom Legionów Polskich [bez względu na przyczynę zwolnienia].
Kielce 18 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 32 × 63 cm; MNKi/H/663.
43. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zabrania ludności cywilnej zbliżania się do składów i transportów węgla, informując, iż pełniący służbę wartownicy uprawnieni są do użycia broni.
Kielce 19 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 46 cm; MNKi/H/600.
44. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Wzywa mężczyzn narodowości austriackiej, węgierskiej, bośniackiej i hercegowińskiej, urodzonych w 1900 r., do zgłoszenia się w Komisariacie Policji na komisję poborową.
Kielce 3 II 1918, jęz. niemiecki i polski, 23 × 62 cm; MNKi/H/610.
45. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zakaz malowania i sprzedaży malowanych jaj kurzych.
Kielce 7 III 1918, jęz. niemiecki i polski, 26 × 60 cm; MNKi/H/609.
46. **OBWIESZCZENIE** c. i k. komendanta powiatowego w Kielcach gen. mjra Fehmela. Nakaz rozwiązania organizacji, związków i stowarzyszeń, które nie

Ryc. 3. Ogłoszenie o zakazie malowania i sprzedaży malowanych jaj kurzych, 7 III 1918 r., nr kat. 45

zostały zalegalizowane przez okupacyjne władze austriackie. Uczestnictwo w tych stowarzyszeniach, wzywianie do wstępowania i jednanie członków podlega jurysdykcji sądów doraźnych.

Kielce 25 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/642.

47. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Wzywa mężczyzn narodowości austriackiej, węgierskiej, bośniackiej i hercegowińskiej, urodzonych w latach 1894—1900, do stawienia się w Komisariacie Policji na komisję poborową.

Kielce 25 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/643.

48. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zakaz podpalania łąk i chwastów na polach w pobliżu rządowych zakładów i budynków.

Kielce 4 V 1918, jęz. niemiecki i polski, 28 × 40,5 cm; MNKi/H/584.

49. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Informuje o pogorszeniu się warunków bezpieczeństwa w austriackiej strefie okupacyjnej (napady rabunkowe) i o wzmożeniu środków mających na celu zabezpieczenie porządku publicznego.

Kielce 19 X 1918, jęz. niemiecki i polski, 34,5 × 50 cm; MNKi/H/1708.

2. Praca przymusowa i zatrudnienie

50. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta obwodowego w Kielcach płka Kostellezkyego. Ogłasza decyzję władz okupacyjnych o powołaniu oddziałów robotników cywilnych. Wzywa wszystkich posiadających karty wcielenia do udania się 15 maja 1916 r. na wyznaczone punkty zborne w celu sformowania oddziałów. Mają być one użyte do budowy względnie naprawy drogi prowadzącej z Kielc do Łagowa.

Kielce 9 V 1916, jęz. polski, 65 × 50 cm; 2 egz: MNKi/H/635, 692.

51. „ROBOTNICZY I RZEMIEŚLNICY BEZ ZAJĘCIA...” Ogłoszenie c. i k. Powiatowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Kielcach o wolnych miejscach pracy dla stolarzy, kowali, mechaników, cieśli, murarzy i kamieniarzy w Królestwie Polskim, Galicji i Austrii. Informuje o warunkach pracy, zasadach zakwaterowania i wyżywienia.

Kielce 10 XII 1916, jęz. polski, 49 × 32,5 cm; MNKi/H/553.

52. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. „Kilkuset parobków do koni (w Kielcach) potrzeba zaraz. Płaca 30 koron miesięcznie i całe utrzymanie”.

Kielce 30 XII 1916, jęz. polski, 47 × 33 cm; 2 egz: MNKi/H/540, 541.

53. „WŁOŚCIANIE, ROBOTNICZY ROLNI. Na Węgrzech żniwa już się rozpoczęły”. Ogłoszenie c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o możliwości otrzymania pracy na Węgrzech. Informuje o warunkach pracy, płacy [2—3 koron dziennie], wyżywienia, zakwaterowania oraz o zapewnieniu bezpłatnego transportu w obie strony.

Kielce 12 VI 1917, jęz. polski, 54 × 72 cm; MNKi/H/578.

54. OGŁOSZENIE c. i k. Powiatowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Kielcach. Wykaz wolnych miejsc pracy w Kielcach, austriackiej strefie okupacyjnej i na terenie monarchii austro-węgierskiej. W Kielcach poszukiwani: „wyrobnicy dzienni i parobcy do koni” z płacą 4 korony dziennie.

Kielce 26 VIII 1917, jęz. polski, 47 × 60 cm; MNKi/H/661.

55. „BACZNOŚĆ!” Ogłoszenie c. i k. Powiatowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Kielcach o wolnych miejscach pracy na kolei dla maszynistów i palaczy. Płaca

Ryc. 4. Ogłoszenie o wolnych miejscach pracy, 10 XII 1916 r., nr kat. 51

dla maszynistów: 8 koron dziennie oraz 2 korony za każdy dzień jazdy; dla palaczy odpowiednio: 5 i 1,5 korony.

Kielce [1917], jęz. polski, 49,5 × 32,5 cm; MNKi/H/537.

56. OBWIESZCZENIE c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie, gen. mjra Stanisława Szeptyckiego. Dotyczy przyjmowania Polaków do żandarmerii w austriackiej strefie okupacyjnej. Określa warunki przyjęcia do służby oraz informuje o wysokości żołdu [3,9 kor.].
[Lublin po VI 1917], jęz. niemiecki i polski, 47,7 × 63 cm; MNKi/H/701.

3. Zaopatrzenie w żywność, środki opałowe i oświetleniowe

57. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta obwodowego w Kielcach płka Kostellego o handlu wódką. Do sprzedaży hurtowej, detalicznej oraz wyszynku wódki uprawnieni są wyłącznie posiadacze koncesji udzielonych przez Komendę Obwodową.

Kielce 18 II 1916, jęz. niemiecki i polski, 49 × 64 cm; MNKi/H/648.

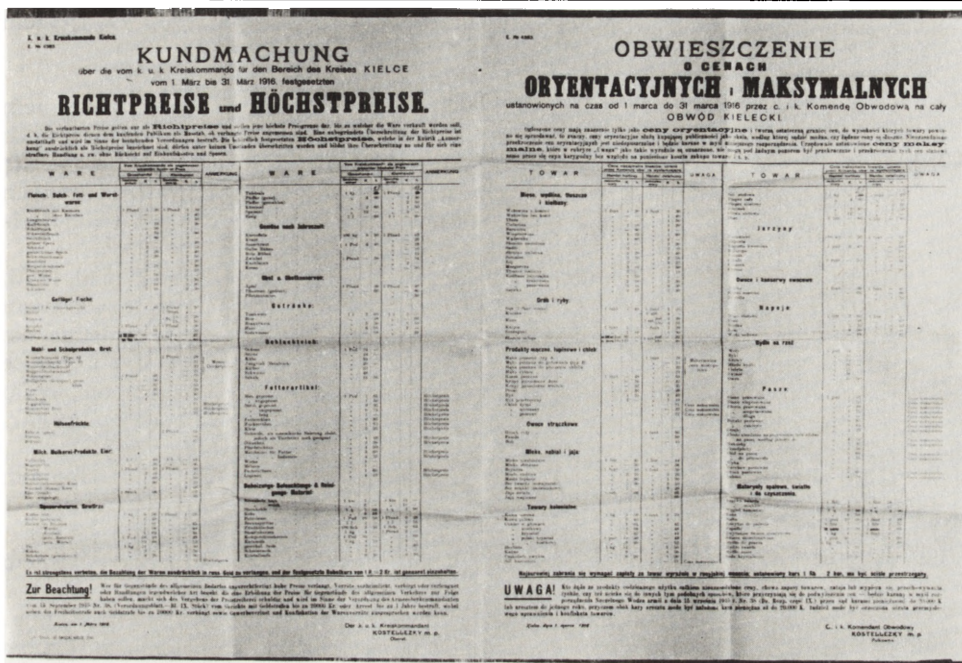
58. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. 1. Wobec wprowadzenia w mieście kart aprowizacyjnych, komenda informuje piekarnie i sklepy sprzedające mąkę i pieczywo, iż zakup tych artykułów może się odbywać wyłącznie na karty żywnościowe. 2. W restauracjach kolejowych możliwa jest sprzedaż pieczywa bez karty aprowizacyjnej, w ilości nie przekraczającej 1/4 funta [ok. 10 dag] na osobę.
Kielce [po 5 VI 1916], jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/630.
59. ROZPORZĄDZENIE c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie K. Kuka z 13 października 1916 r. oraz ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o ograniczeniu spożywania mięsa. 1. Zakaz sprzedaży i spożywania mięsa we wtorki, czwartki i soboty każdego tygodnia, 2. Obowiązuje zarówno publiczne restauracje i jadalnie, jak i prywatne [domowe] kuchnie, 3. Ubój zwierząt dozwolony jest wyłącznie posiadającym koncesję rzeźnikom i masarzom w zatwierdzonych przez komendę rzeźniach.
Kielce [X 1916], jęz. niemiecki i polski, 64 × 94 cm; MNKi/H/586.
60. ROZPORZĄDZENIE c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie K. Kuka z 13 października 1916 r. oraz ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach w sprawie wypieku i sprzedaży pieczywa. 1. Zakaz używania mąki pszennej do wypieku chleba, 2. Zakaz wypieku i sprzedaży pieczywa małego (bułki, rogaliki) o wadze poniżej 1 funta [ok. 40 dag], 3. Do wyrobów cukierniczych może być użyta tylko mąka pszenna zmieszana na pół z ziemniaczaną.
Kielce [X 1916], jęz. niemiecki i polski, 63 × 47 cm; MNKi/H/555.
61. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach dotyczące wypieku chleba. Przewidując trudności z uzyskaniem nowych dostaw mąki, zaleca się piekarzom, aby do wypieku pieczywa stosować 10 do 20% jednostki wagowej mączki ziemniaczanej.
Kielce 14 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/548.
62. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Zakaz karmienia koni i bydła ziarnem. Nie dotyczy koni roboczych w okresie pilnych prac polowych (16 marca—31 lipca). Norma: 1 kg dziennie na jednego konia.
Kielce 16 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 33 × 42 cm; MNKi/H/551.
63. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Zakaz sprzedaży i spożywania mięsa w środy i piątki każdego tygodnia. Pozostałe postanowienia o ograniczeniu spożywania mięsa — bez zmian (zob. poz. 59).
Kielce 28 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/559.
64. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Podaje do wiadomości rozporządzenie generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie ustalające z dniem 1 kwietnia 1917 r. dzienny przydział mąki w ilości 14 dag na osobę.
Kielce 30 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 23,5 × 56 cm; MNKi/H/561.
65. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Ustala normę przydziału ziemniaków do czasu nowych zbiorów w wysokości 75 kg na osobę.
Kielce 30 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/547.
66. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. 1. Zakaz wywozu żywności z Kielc, 2. Nie objęte zakazem są towary kolonialne takie, jak: nafta, zapalki, mydło, soda, wino, piwo itp., 3. Przywóz produktów żywnościowych do miasta nie podlega żadnemu ograniczeniu, z tym że handel może się odbywać wyłącznie na placu targowym.
Kielce 18 V 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47,5 cm; MNKi/H/687.
67. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zniesieniu dni

- bezmieśnych, ustanowionych rozporządzeniem generałgubernatorstwa wojkowego w Lublinie (zob. poz. 59). Od 1 czerwca 1917 r. sprzedaż i spożywanie mięsa dozwolone jest bez ograniczeń.
Kielce 29 V 1917, jęz. niemiecki i polski, 31, 5 × 47,5 cm; MNKi/H/531.
68. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. 1. Zezwala na zakup do celów konsumpcyjnych wyszczególnionych produktów spożywczych (fasola, groch, bobik, tatarka, proso, kasza, tłuszcz, mięso), 2. Artykuły te można nabywać w powiecie kieleckim i buskim oraz gminach: Małogoszcz, Węgleszyn, Brzegi i Złotniki, powiatu jędrzejowskiego.
Kielce 2 VI 1917, jęz. niemiecki i polski, 32 × 46 cm; MNKi/H/536.
69. **ROZPORZĄDZENIE** c. i k. generał-gubernatora wojkowego w Lublinie, gen. mjr S. Szeptyckiego o wprowadzeniu dni bez mąki i ziemniaków w restauracjach, publicznych jadalniach i gospodach. 1. Ustala poniedziałki i czwartki każdego tygodnia, jako dni bez podawania potraw przyrządzanych z mąki oraz środy i piątki — dni bez ziemniaków, 2. Postanowienia rozporządzenia obowiązują jedynie w miejscowościach o liczbie ludności przekraczającej 5000 osób.
[Lublin po VI 1917], jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/583.
70. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. 1. Zezwala producentom na sprzedaż ziemniaków mieszkańcom Kielc, 2. Kupno i sprzedaż w celach handlowych są zabronione.
Kielce 17 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 39 × 63 cm; MNKi/H/585.
71. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. 1. Zawiadania o podzieleniu miasta na 19 rejonów naftowych, 2. Każdy uprawniony do zakupu nafty może ją nabyć tylko w swoim rejonie, 3. Podaje nazwiska i adresy agentów posiadających koncesję na sprzedaż nafty.
Kielce 1 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 78 × 62 cm; MNKi/H/670.
72. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zasadach wydawania kart naftowych. 1. Do odbioru kart uprawnieni są wyłącznie właściciele i administratorzy domów nie posiadających oświetlenia elektrycznego, 2. Ilość przydzielonej nafty wynosi 2,5 kwarty [ok. 2,4 l] na jedną izbę miesięcznie, 3. Właściciele sklepów, restauracji, kawiarni, mleczarni itp. oraz rzemieślnicy obowiązani są do wpisania się na listę naftową w magistracie, 4. Przydziały dla uczniów mieszkających na stacji załatwiają zarządy macierzystych szkół.
Kielce 19 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 47 × 60 cm; MNKi/H/672.
73. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Informuje o powołaniu Powiatowej Komisji Podziału Węgla, podaje jej skład osobowy oraz przedstawia zakres kompetencji: 1. Przydział węgla dla ludności, instytucji i do celów przemysłowych, 2. Nadzór i kontrola zużycia przydzielonego opału.
Kielce 18 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 46 cm; MNKi/H/589.
74. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o terminie odbioru kart naftowych na grudzień 1917 r., przez rzemieślników, właścicieli sklepów, restauracji, kawiarni oraz instytucje.
Kielce 25 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 16,5 × 63 cm; MNKi/H/533.
75. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o ograniczeniu zużycia prądu elektrycznego. 1. Zakaz oświetlania okien wystawowych, 2. W restauracjach, kawiarniach i sklepach dopuszczalne jest oświetlenie o sile 1 świecy [jednostka oświetlenia] na 1 m² powierzchni, 3. W mieszkaniach prywatnych oświetlenie nie może przekraczać siły 50 świec, bez względu na liczbę izb mieszkalnych.
Kielce 29 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 46 × 61 cm; MNKi/H/597.

76. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o ustaleniu normy przydziału nafty na grudzień 1917 r. w wysokości 1 kwarta [0,96 l] na kartę naftową.
Kielce 3 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 15 × 57 cm; MNKi/H/598.
77. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o przydziale dodatkowej ilości nafty na grudzień 1917 r. — 1 funt [ok. 0,4 kg] na kartę naftową.
Kielce 9 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 15 × 57 cm; MNKi/H/599.
78. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o wydawaniu kart naftowych dla mieszkańców Kielc na 1918 r. Do odbioru kart uprawnieni są wyłącznie właściciele i administratorzy domów nie posiadających oświetlenia elektrycznego.
Kielce 15 I 1918, jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/603.
79. ROZPORZĄDZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zakaz wypieku białego pieczywa do celów handlowych oraz jego sprzedaży na targach, w sklepach i jadalniach.
Kielce 25 I 1918, jęz. niemiecki i polski, 27 × 60 cm; MNKi/H/601.
80. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o ustaleniu normy przydziału nafty na kwiecień 1918 r. w wysokości 1 kwarta [0,96 l] na kartę naftową.
Kielce 4 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 26 × 62 cm; MNKi/H/685.
81. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustala normę ziemniaków przeznaczonych na paszę dla zwierząt domowych na okres od 1 kwietnia do 30 czerwca 1918 r. w wysokości 1,5 q na 1 sztukę.
Kielce 9 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/684.
82. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o wstrzymaniu wydawania nafty dla mieszkańców Kielc i powiatu kieleckiego na czas letni, tj. od 15 kwietnia do 31 sierpnia 1918 r.
Kielce 12 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/641.

4. Regulacja cen

83. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta obwodowego w Kielcach płka Kostellezkyego. 1. Nakazuje właścicielom sklepów i sprzedającym na targu umieścić wykaz cen sprzedawanych towarów na specjalnym formularzu pobranym w magistracie, 2. Informuje o ustanowieniu urzędowych cen orientacyjnych i maksymalnych.
Kielce 18 II 1916, jęz. niemiecki i polski, 50 × 62 cm; MNKi/H/633.
84. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta obwodowego w Kielcach płka Kostellezkyego z rozporządzeniem o cenach orientacyjnych i maksymalnych, ustanowionych przez Komendę Obwodową na: mięso, wędliny, tłuszcze, drób, ryby, produkty mączne, pieczywo, owoce strączkowe, mleko, nabiał, jaja, towary kolonialne, jarzyny, owoce, napoje, bydło na rzeź, pasze, materiały opałowe i oświetleniowe. Obowiązuje od 1 do 31 marca 1916 r.
Kielce 1 III 1916, jęz. niemiecki i polski, 62 × 94 cm; MNKi/H/629.
85. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 czerwca 1916 r.
Kielce 15 VI 1916, jęz. niemiecki i polski, 62 × 82 cm; MNKi/H/628.
86. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od dnia ogłoszenia.
Kielce 1 IX 1916, jęz. niemiecki i polski, 62 × 84 cm; MNKi/H/576.
87. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem

Ryc. 5. Obwieszczenie o cenach orientacyjnych i maksymalnych, 1 III 1916 r., nr kat. 84

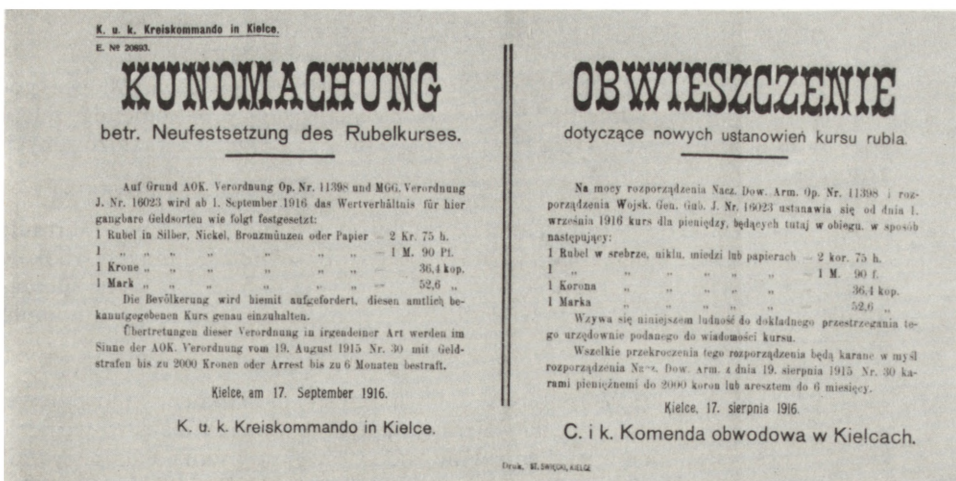
- o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 15 września 1916 r.
 Kielce 24 IX 1916, jęz. niemiecki i polski, 63 × 82 cm; MNKi/H/623.
88. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 listopada 1916 r.
 Kielce 1 XI 1916, jęz. niemiecki i polski, 63 × 82 cm; MNKi/H/554.
89. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 grudnia 1916 r.
 Kielce 1 XII 1916, jęz. niemiecki i polski, 63 × 82 cm; 2 egz: MNKi/H/631, 659.
90. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 13 stycznia 1917 r.
 Kielce 13 I 1917, jęz. niemiecki i polski, 65 × 83 cm; MNKi/H/632.
91. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 marca 1917 r.
 Kielce 1 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 70 × 84 cm; MNKi/H/562.
92. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 kwietnia 1917 r.
 Kielce 1 IV 1917, jęz. niemiecki i polski, 57 × 80 cm; MNKi/H/976.
93. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 maja 1917 r.
 Kielce 1 V 1917, jęz. niemiecki i polski, 55 × 80 cm; MNKi/H/581.
94. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 czerwca 1917 r.
 Kielce 1 VI 1917, jęz. niemiecki i polski, 56 × 78 cm; MNKi/H/577.

95. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 lipca 1917 r.
Kielce 1 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 54 × 78 cm; MNKi/H/638.
96. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie gen. mjra S. Szeptyckiego z 14 maja 1917 r. w sprawie „uwidocznienia cen w obrocie towarowym”. Nakazuje właścicielom sklepów i sprzedającym na targu umieścić wykaz cen sprzedawanych towarów. Nakaz obowiązuje także właścicieli punktów usługowych i rzemieślników.
Kielce 8 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 56 × 52 cm; 2 egz: MNKi/H/640, 1670.
97. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach orientacyjnych i maksymalnych ustanowionych przez komendę na: mięso, wędliny, tłuszcze, drób, ryby, produkty mączne i pieczywo, owoce strączkowe, mleko, nabiał, jaja, towary kolonialne, jarzyny, owoce, napoje, bydło na rzeź, pasze, materiały opałowe i oświetleniowe. Obowiązuje od 1 sierpnia 1917 r.
Kielce 1 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 55 × 77 cm; MNKi/H/686.
98. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 września 1917 r.
Kielce 1 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 55 × 78 cm; MNKi/H/693.
99. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 października 1917 r.
Kielce 1 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 55 × 76 cm; 2 egz: MNKi/H/595, 666.
100. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 listopada 1917 r.
Kielce 1 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 56 × 78 cm; MNKi/H/622.
101. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 grudnia 1917 r.
Kielce 1 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 56 × 80 cm; MNKi/H/602.
102. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 stycznia 1918 r.
Kielce 1 I 1918, jęz. niemiecki i polski, 56 × 80 cm; MNKi/H/606.
103. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 lutego 1918 r.
Kielce 1 II 1918, jęz. niemiecki i polski, 55 × 80 cm; MNKi/H/617.
104. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustala urzędową cenę cukru nierafinowanego w wysokości 1,72 korony za 1 funt [ok. 0,4 kg], a rafinowanego analogicznie 1,80 korony.
Kielce 8 II 1918, jęz. niemiecki i polski, 15 × 58 cm; MNKi/H/608.
105. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie gen. mjra S. Szeptyckiego z 14 maja 1917 r. w sprawie „uwidocznienia cen w obrocie towarowym”. Nakazuje właścicielom sklepów i sprzedającym na targu umieścić wykaz cen sprzedawanych towarów. Nakaz obowiązuje także właścicieli punktów usługowych i rzemieślników.
Kielce 14 II 1918, jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/614.
106. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia cenę maksymalną za naftę w wysokości 50 halerzy za 1 funt [ok. 0,4 kg].
Kielce 5 III 1918, jęz. niemiecki i polski, 24 × 62 cm; MNKi/H/607.
107. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach orientacyjnych i maksymalnych ustanowionych przez komendę na:

- mięso, wędliny, tłuszcze, drób, ryby, produkty mączne i pieczywo, owoce strączkowe, mleko, nabiał, jaja, towary kolonialne, jarzyny, owoce, napoje, bydło na rzeź, pasze, materiały opałowe i oświetleniowe. Obowiązuje od 1 marca 1918 r. Kielce 1 III 1918, jęz. niemiecki i polski, 57 × 80 cm; MNKi/H/611.
108. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 kwietnia 1918 r. Kielce 1 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 57 × 83 cm; MNKi/H/683.
109. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem o cenach..., jak wyżej. Obowiązuje od 1 maja 1918 r. Kielce 1 V 1918, jęz. niemiecki i polski, 55 × 81 cm; MNKi/H/650.

5. Kurs walut

110. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 1 września 1916 r. kurs walut: 100 rubli = 270 koron i analogicznie 190 marek. Kielce 17 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 24 × 47 cm; MNKi/H/568.
111. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 1 sierpnia 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 300 koron. Kielce 4 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 21 × 64 cm; MNKi/H/682.
112. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 2 września 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 270 koron. Kielce 7 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 62 × 47 cm; MNKi/H/690.
113. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 12 września 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 260 koron. Kielce 13 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 23 × 63 cm; MNKi/H/691.
114. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 18 września 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 240 koron. Kielce 19 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 24 × 62 cm; MNKi/H/669.
115. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zawiadamia o urzędowej obniżce kursu rubla w warszawskim generalgubernatorstwie. Prze-

Ryc. 6. Obwieszczenie o kursie walut, 17 VIII 1916 r., nr kat. 110

- strzeża ludność przed spekulantami przybywającymi z niemieckiej strefy okupacyjnej, którzy wykorzystując różnicę w kursie walut, skupują korony w celu wyzbycia się małowartościowych tam rubli.
- Kielce 24 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; 2 egz: MNKi/H/671/1—2.
116. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 15 listopada 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 230 koron.
Kielce 16 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 23 × 63 cm; MNKi/H/662.
117. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 25 listopada 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 210 koron.
Kielce 25 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 16,5 × 64 cm; MNKi/H/534.
118. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 18 grudnia 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 205 koron.
Kielce 18 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 15,5 × 63 cm; MNKi/H/596.
119. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 25 grudnia 1917 r. kurs walut: 100 rubli = 195 koron.
Kielce 28 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 15 × 63 cm; MNKi/H/591.
120. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 22 lutego 1918 r. kurs walut: 100 rubli = 215 koron.
Kielce 23 II 1918, jęz. niemiecki i polski, 16 × 62 cm; MNKi/H/612.
121. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 30 marca 1918 r. kurs walut: 100 rubli = 230 koron.
Kielce 1 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 23 × 62 cm; MNKi/H/646.
122. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Ustanawia z dniem 10 kwietnia 1918 r. kurs walut: 100 rubli = 225 koron.
Kielce 27 V 1918, jęz. niemiecki i polski, 24 × 63 cm; MNKi/H/1693.

6. R ó ż n e

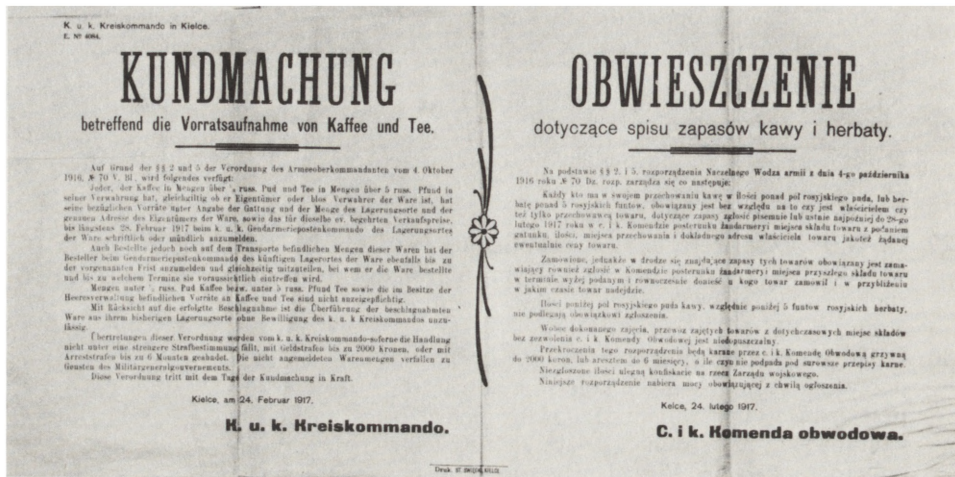
123. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o powszechnym spisie ludności w całym obwodzie kieleckim. Informuje o sposobie przeprowadzenia spisu oraz jego celach. Wyniki spisu posłużą do: 1. Sprawiedliwego ułożenia list aprowizacyjnych, 2. W Kielcach dodatkowo do opracowania list wyborczych dla mających się odbyć w grudniu 1916 r. wyborów do Rady Miejskiej.
Kielce 5 X 1916, jęz. niemiecki i polski, 53 × 49 cm; MNKi/H/574.
124. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Wobec powtarzających się napadów rabunkowych na podróżujących komenda zaleca wszystkim udającym się na targ lub jarmark odbywać drogę w zorganizowanych grupach.
Kielce 12 X 1916, jęz. niemiecki i polski, 35 × 22,5 cm; MNKi/H/1203/6.
125. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Informuje o niemożności zapewnienia ludności niezbędnych ilości mydła i innych środków piorących. Nakazuje oszczędność ww. artykułów oraz podaje przepis na sporządzanie w warunkach domowych środka zastępczego, wytwarzanego z popiołu drzewnego.
Kielce 28 XI 1916, jęz. niemiecki i polski, 34,5 × 43 cm; MNKi/H/1203/7.
126. „PIĄTA POŻYCZKA WOJENNA...” Ogłoszenie c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o rozpisaniu pożyczki wojennej na terenie monarchii austro-węgierskiej. Wzywa wszystkich mieszkańców obwodu do wykupywania akcji pożyczki.
Kielce 7 I 1917, jęz. niemiecki i polski, 49 × 33 cm; MNKi/H/544.
127. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Informuje

- o wprowadzeniu dodatkowych kursów pociągów osobowych na linii Granica—Lublin oraz o zezwoleniu komendy na przewóz osób cywilnych na powyższej trasie.
Kielce [V 1917], jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/656.
128. „POUCZENIE”, ogłoszenie c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o panującej w mieście epidemii tyfusu plamistego oraz przedstawiające zalecenia dotyczące jej zwalczania.
Kielce 20 VI 1917, jęz. polski, 31,5 × 62 cm; MNKi/H/675.
129. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Podaje do wiadomości decyzję władz okupacyjnych o wstrzymaniu z dniem 3 lipca 1917 r. ruchu pociągów osobowych na linii Granica—Lublin i Granica—Kielce.
Kielce 5 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/579.
130. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o ograniczeniu przewozu osób cywilnych koleją na obszarze austriackiej strefy okupacyjnej. Do przejazdu są uprawnieni: 1. Osoby podróżujące na podstawie rozkazu władz wojskowych, 2. Urzędnicy wszystkich szczebli władz administracyjnych generał-gubernatorstwa, 3. Posiadający specjalne przepustki wydane przez Komendę Powiatową.
Kielce 20 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 31,5 × 47 cm; MNKi/H/645.
131. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zakaz odbywania pielgrzymek do Jasnej Góry z powodu szerzenia się epidemii tyfusu plamistego.
Kielce 15 V 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/582.
132. „ROZKAZ” Polskiej Komendy Wojskowej w Kielcach. Zakaz sprzedaży i kupna broni zarówno przez osoby cywilne, jak i wojskowe, pod groźbą sądu wojennego.
Kielce 4 XI 1918, jęz. polski, czeski, węgierski i niemiecki, 34 × 48,5 cm; MNKi/H/1660.
133. OBWIESZCZENIE okręgowego inspektora wojskowego kieleckiego gen. por. W. Iwaszkiewicza. Zakaz odbywania wieców, zebrań i pochodów bez zezwolenia miejscowej komendy wojskowej oraz przebywania na ulicach miasta po godz. 21.00.
Kielce 12 XI 1918, jęz. polski, 47 × 30,5 cm; MNKi/H/1669.

IV. POLITYKA GOSPODARCZA OKUPANTA

1. Rekwizycje, skup i obrót towarami rolno-spożywczymi

134. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o handlu jajami.
1. Zakaz zakupu jaj w celu dalszej ich sprzedaży, 2. Właściciele sklepów spożywczych mogą otrzymać pozwolenie na kupno najwyżej 1 skrzyni (1440 sztuk), 3. Skupem zajmuje się Komenda Obwodowa za pośrednictwem upoważnionych do tego kupców.
Kielce 15 VII 1916, jęz. niemiecki i polski, 47 × 63 cm; MNKi/H/634.
135. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o rekwizycji na potrzeby armii austriackiej płótna, lnu, konopi, przędzy lnianej i konopnej oraz o obowiązku zgłaszania zapasów ww. artykułów w Referacie Handlowym Komendy Obwodowej.
Kielce 7 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/636.
136. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o spisie i rekwizycji kawy i herbaty. Zajęciu podlegają zapasy kawy w ilości ponad 0,5 puda [ok. 8,2 kg] oraz herbaty ponad 5 funtów [ok. 2 kg].
Kielce 24 II 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 62 cm; MNKi/H/550.

Ryc. 7. Obwieszczenie dotyczące spisu i rekwizycji zapasów kawy i herbaty, 24 II 1917 r., nr kat. 136

137. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Prawo do zakupu zboża do siewu w Polskiej Centrali Rolniczej uzyskują tylko ci producenci, którzy odstawili cały wyznaczony im kontyngent lub zobowiążą się na piśmie do jego odstawienia.
Kielce 17 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 57 × 63 cm; MNKi/H/549.
138. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o zajęciu nasion roślin oleistych. 1. Rekwizycja wszystkich posiadanych zapasów, 2. Zakaz używania nasion do celów konsumpcyjnych zarówno w restauracjach, piekarniach i cukierniach, jak również w mieszkaniach prywatnych, 3. Obowiązek zamknięcia i opieczętowania młynów i pras do uzyskiwania oleju.
Kielce 26 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47,5 cm; MNKi/H/563.
139. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Uchyła zarządzenie z 24 lutego 1917 r. o zajęciu zapasów kawy i herbaty (zob. poz. 136) i zezwała na handel detaliczny powyższymi artykułami.
Kielce 6 V 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/558.
140. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie z 23 czerwca 1917 r. o zajęciu siana. 1. Zajęcie podlega zbiór z 1917 r., 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 3. Pozostawia się ilość paszy niezbędną do wyżywienia własnego bydła, 4. Do odbioru zajętego siana uprawniona jest wyłącznie Polska Centrala Paszy w Lublinie lub jej filie powiatowe.
Kielce 6 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 76 × 62 cm; MNKi/H/532.
141. **OBWIESZCZENIE** c. i k. komendanta powiatowego w Kielcach. Zawiera aneks do rozporządzenia c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie o zajęciu siana. Każdy producent ma prawo pozostawić dla wyżywienia własnego bydła 2 cetnary metryczne [ok. 112 kg] dla każdej sztuki.
Kielce [VII 1917], jęz. niemiecki i polski, 26 × 48 cm; MNKi/H/681.
142. „DO LUDNOŚCI POWIATU KIELECKIEGO!” Odezwa Wydziału Wykonawczego Krajowej Rady Gospodarczej. Informuje o utworzeniu Rady i jej

kompetencjach: 1. Monopol w skupie produktów rolnych, prowadzony za pośrednictwem oddziałów: Polskiej Centrali Zbożowej, Polskiej Centrali Paszy, Polskiej Centrali Gospodarczej, 2. Organ doradczy c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie przy ustalaniu cen na produkty rolne i wysokości kontyngentu.

Lublin 7 VII 1917, jęz. polski, 33 × 21 cm; MNKi/H/649.

143. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie z 3 lipca 1917 r. o zajęciu zboża i przetworów młynarskich. 1. Zajęciu podlega zbiór zboża z 1917 r. i wyprodukowane z niego przetwory młynarskie, 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 3. Pozostawia się tylko ilość niezbędną do siewu i dla własnych potrzeb, 4. Do odbioru upoważniona jest wyłącznie Polska Centrala Zbożowa.

Kielce 8 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 69 × 56 cm; MNKi/H/639.

144. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie z 23 czerwca 1917 r. o zajęciu nasion roślin strączkowych. 1. Zajęciu podlega zbiór z 1917 r., 2. Pozostawia się ilość niezbędną do siewu i dla własnych potrzeb, 3. Do odbioru uprawniona jest wyłącznie Polska Centrala Rolnicza.

Kielce 18 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 76 × 54 cm; MNKi/H/637.

145. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie z 20 lipca 1917 r. o zajęciu nasion roślin oleistych. 1. Zajęciu podlega zbiór z 1917 r., 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 3. Do siewu pozostawia się po 10 kg na morgę.

Kielce 31 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 62 × 62 cm; MNKi/H/694.

146. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie z 23 czerwca 1917 r. o zajęciu ziemniaków. 1. Zajęciu podlega zbiór z 1917 r., 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 3. O ilości ziemniaków pozostawionych producentowi dla własnych potrzeb zadecyduje specjalnie powołana komisja powiatowa.

Kielce 16 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 54,5 × 62 cm; MNKi/H/680.

147. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z zarządzeniem wykonawczym do rozporządzenia c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie o zajęciu ziemniaków (zob. poz. 146). Określa ilość ziemniaków pozostawionych producentowi do celów konsumpcyjnych, na paszę i do sadzenia: 1. Norma żywnościowa wynosi 1 kg dziennie na 1 osobę, 2. Na paszę pozostawia się 10 cetnarów [ok. 560 kg] rocznie na 1 sztukę bydła, 3. Norma do sadzenia — 12 cetnarów [ok. 670 kg] na morgę.

Kielce 19 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 83 × 62 cm; MNKi/H/651.

148. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie gen. mjra S. Szeptyckiego z 30 VII 1917 r. o uregulowaniu obrotu świeżymi owocami. 1. Zajęciu podlega zbiór z 1917 r., 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 3. Pozostawia się producentowi 15 pudów [ok. 240 kg], 4. Pozostawiona norma jest dopuszczona do handlu wolnorynkowego, 5. Obowiązek zgłoszenia przewidywanych zbiorów.

Kielce 30 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 54 × 54 cm; MNKi/H/695.

149. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Informuje, iż do

- zakupu zajętych owoców w powiatach na zachód od Wisły uprawniona jest wyłącznie firma „Dichter i Blumenthal” z Lublina.
Kielce 31 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 43 cm; MNKi/H/618.
150. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z zarządzeniem wykonawczym do rozporządzenia c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie o zajęciu nasion roślin strączkowych (zob. poz. 144). 1. Do odbioru zajętych nasion uprawniona jest wyłącznie Polska Centrala Rolnicza, 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych.
Kielce 31 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 51 × 55 cm; MNKi/H/689.
151. OBWIESZCZENIE c. i k. komendanta powiatowego w Kielcach o obrocie produktami rolnymi. 1. Handel zbożem, przetworami młynarskimi i ziemniakami może się odbywać tylko za pośrednictwem Polskiej Centrali Zbożowej, 2. Agenci i kupcy innych instytucji handlowych, dotychczas zajmujących się skupem, zobowiązani są do zwrotu swych legitymacji.
Kielce [1917], jęz. niemiecki i polski, 31 × 44 cm; MNKi/H/654.
152. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z przepisami wykonawczymi do rozporządzenia c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie o zajęciu nasion roślin oleistych (zob. poz. 145). 1. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 2. Obowiązek odstawienia produktów własnymi podwodami, 3. W razie przekroczenia terminu odstawienia — konfiskata nasion.
Kielce 25 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 82 × 54 cm; MNKi/H/667.
153. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o obrocie świeżymi owocami. 1. Zezwala na handel owocami w ilości nie przekraczającej 15 pudów [ok. 240 kg]. Zapasy powyżej 15 pudów podlegają zajęciu za odszkodowaniem według obowiązujących cen urzędowych.
Kielce 2 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 48 cm; MNKi/H/535.
154. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o warunkach uzyskania pozwolenia na zakup i przewóz produktów rolnych w obrębie austriackiego obszaru okupacyjnego. Zezwolenia wydają: 1. Na zboże, przetwory młynarskie i ziemniaki — Polska Centrala Zbożowa, 2. Na nasiona roślin oleistych i strączkowych — Polska Centrala Gospodarcza, 3. Na siano — Polska Centrala Paszy.
Kielce 9 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 48 cm; MNKi/H/674.
155. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o trybie i miejscu zgłaszania zapotrzebowania na siano. Zgłoszenia przyjmują: naczelnicy gmin, magistraty miast oraz komendy powiatowe.
Kielce 10 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 46 × 62 cm; 2 egz: MNKi/H/ 539, 594.
156. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach z rozporządzeniem c. i k. generałgubernatorstwa wojskowego w Lublinie z 30 września 1917 r. o zabezpieczeniu dostaw zboża i ziemniaków. Nakaz odstawy zajętych produktów rolnych w nieprzekraczalnych terminach określonych stosownymi rozporządzeniami.
Kielce 17 X 1917, jęz. niemiecki i polski, 57 × 62 cm; MNKi/H/619.
157. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o handlu owocami. Wobec wygaśnięcia ważności rozporządzenia z 30 sierpnia 1917 r. (zob. poz. 148) obrót owocami nie podlega ograniczeniom.
Kielce 29 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/587.
158. OGŁOSZENIE c. i k. generał-gubernatora wojskowego w Lublinie gen. [An-

tona] Lipoścaka o rozwiązaniu Krajowej Rady Gospodarczej i jej central: Zbożowej, Gospodarczej i Paszy.

Lublin 23 IV 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/696.

159. OGŁOSZENIE c. i k. komendanta powiatowego w Kielcach gen. Fehmela o skupie produktów rolnych na rzecz miejscowych oddziałów garnizonowych. 1. Skup według obowiązujących cen maksymalnych, 2. Do zakupu uprawnieni są wyłącznie kupcy legitymujący się stosownymi zaświadczeniami, 3. Za dostawę własnym środkiem transportu premia w wysokości 10 koron za kwintal. Kielce 21 X 1918, jęz. polski, 33,5 × 20,5 cm; MNKi/H/1707.

2. Rekwizycje, skup i obrót zwierzętami domowymi

160. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Zakaz handlu bydłem rogatym w obwodzie kieleckim, z wyjątkiem uprawnionych do tego kupców. Przy zakupie bydła do celów hodowlanych konieczne jest zaświadczenie wójta odnośniej gminy uwierzytelnione przez miejscowy posterunek żandarmerii. Kielce 21 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 33 × 49,5 cm; MNKi/H/566.
161. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o obowiązku zgłoszenia „środków przewozowych”. Nakaz zgłoszenia w urzędzie gminnym liczby posiadanych koni wierzchowych, zaprzęgowych, jucznych, uprzęży, siodeł, wozów i pojazdów motorowych. Kielce X 1916, jęz. niemiecki i polski, 49 × 49 cm; MNKi/H/575.
162. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Dementuje pogłoski o rekwizycji „środków przewozowych”. Informuje, iż wezwanie do zgłoszenia (zob. poz. 161) służy wyłącznie do celów ewidencyjnych. Kielce 15 X 1916, jęz. niemiecki i polski, 24 × 49 cm; MNKi/H/573.
163. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Informuje o zwolnieniu od poboru dla celów wojskowych licencjonowanych ogierów rozplodowych i klaczy używanych wyłącznie do chowu w stadninach zarówno osób prywatnych, jak i towarzystw rolniczych. Licencji udziela Centralne Towarzystwo Rolnicze. Kielce 14 III 1917, jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/556.
164. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o handlu bydłem rogatym na rzeź i do chowu. Do zakupu bydła uprawnieni są wyłącznie rzeźnicy, kupcy i rolnicy posiadający zezwolenie komendy lub stosownego urzędu gminnego. Kielce 26 VI 1917, jęz. niemiecki i polski, 48 × 64 cm; MNKi/H/673.
165. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Zawiadamia o niezgodnym z przepisami (przekroczenie terminu) udzielaniu licencji koniom przez Centralne Towarzystwo Rolnicze. Od poboru zwolnione są ogiery rozplodowe i klacze licencjonowane przed 1 kwietnia 1917 r. Kielce 10 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/664.
166. „PUBLICZNA SPRZEDAŻ KONI”. Ogłoszenie c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o sprzedaży wybrakowanych koni wojskowych w Białogonie 12 marca 1918 r. Kielce 7 III 1918, jęz. niemiecki i polski, 47 × 62 cm; MNKi/H/605.

3. Rekwizycje, skup i obrót surowcami i towarami przemysłowymi

167. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o skupie zajętych skór zwierząt domowych. Do zakupu upoważnieni są wyłącznie kupcy firmy „Dichter i Blumenthal” z Lublina posiadający legitymacje poświadczone przez komendę obwodową.
Kielce 25 VII 1916, jęz. niemiecki i polski, 36 × 22,5 cm; MNKi/H/1323/2.
168. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o obowiązku zgłoszenia niektórych artykułów codziennego użytku. Nakaz zgłoszenia zapasów nafty powyżej 6 pudów [ok. 97 kg] oraz zapalek powyżej 1000 pudełek.
Kielce 26 VII 1916, jęz. niemiecki i polski, 35 × 21,5 cm; MNKi/H/1203/3.
169. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o zajęciu łoju i kości. 1. Zajęciu podlegają: łój, kości, tłuszcze, oleiny, stearyny i klej skórny z prywatnych rzeźni, fabryk mydła i garbarni, 2. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych, 3. Nakaz zgłoszenia posiadanych zapasów, 4. Surowce nie zgłoszone podlegają konfiskacie.
Kielce 28 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 49 × 49 cm; MNKi/H/567.
170. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o skupie zajętego łoju. 1. Do skupu upoważnieni są wyłącznie kupcy firmy „Dichter i Blumenthal” z Lublina, 2. Cenę za 1 funt [ok. 0,4 kg] łoju surowego ustalono na 1,50 korony, a za łój topiony 2,50 korony.
Kielce 1 XII 1916, jęz. niemiecki i polski, 31 × 47 cm; MNKi/H/543.
171. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o zajęciu skór. 1. Nakaz zgłoszenia przez handlarzy, rzeźników i garbarzy posiadanych zapasów skór, 2. Obowiązek comiesięcznego informowania komendy o bieżącym pozysku z podaniem ilości, gatunku i miejsca składu, 3. Odszkodowanie według obowiązujących cen urzędowych.
Kielce 13 I 1917, jęz. niemiecki i polski, 50 × 50 cm; MNKi/H/625.
172. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o zakazie wywozu z obwodu kieleckiego chustek, tkanin oraz innych towarów mierzonych miarą łokciową.
Kielce 28 I 1917, jęz. niemiecki i polski, 33,5 × 21,5 cm; MNKi/H/1203/8.
173. ROZPORZĄDZENIE c. i k. generała-gubernatora wojskowego w Lublinie gen. mjra S. Szeptyckiego o zajęciu żelaza. 1. Obowiązek zgłaszania posiadanych zapasów o wadze ponad 500 kg, 2. Nie dotyczy żelaza przeznaczonego do dalszej obróbki, 3. Skup prowadzą ajenci handlowi Centrali Surowców w Lublinie, 4. Odszkodowanie: 5—7 koron za 100 kg.
Lublin 4 VII 1917, jęz. niemiecki i polski, 62 × 47 cm; MNKi/H/697.
174. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o wyrobie i handlu mydłem. 1. Do produkcji mydła na terenie austriackiej strefy okupacyjnej uprawnione są fabryki: Szczarańskiego w Lublinie, Grosfelda w Radomiu, Mandelbauma w Opatowie, Goldacha w Piotrkowie oraz Pacanowskiego w Wolbromiu, 2. Sprzedaż prowadzą uprawnione do tego sklepy, 3. Cenę detaliczną mydła „wojennego” ustalono na 5 koron, a mydła „tłustego” na 22 korony za 1 kg.
Kielce 18 VIII 1917, jęz. niemiecki i polski, 47 × 63 cm; MNKi/H/652.
175. OGŁOSZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zajęciu gumy. Nakaz zgłoszenia wszystkich posiadanych gatunków gumy i wyrobów gumowych, a zwłaszcza opon i wężów.
Kielce 19 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 31 × 43 cm; MNKi/H/668.

176. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zajęciu żelaza. 1. Nakaz zgłoszenia złomu, żelaza surowego, półfabrykatów, stali oraz wyrobów z żelaza i ze stali, 2. Dotyczy zarówno handlarzy i hurtowników, jak również przedsiębiorstw, 3. Zajęciu podlegają zapasy powyżej 500 kg normy, 4. Ilości nie zgłoszone ulegają konfiskacie.
Kielce 18 XI 1917, jęz. niemiecki i polski, 47 × 32 cm; MNKi/H/665.
177. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o obowiązku oddania mosiężnych klamek do drzwi. Klamki zastępcze wydaje Centrala Surowców w Kielcach.
Kielce 21 XII 1917, jęz. niemiecki i polski, 32 × 47 cm; MNKi/H/590.
178. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zajęciu wosku. 1. Zakaz handlu woskiem pszczelim z wyjątkiem kupców posiadających zezwolenie, 2. Obowiązek zgłoszenia zapasów powyżej 10 kg normy, 3. Odszkodowanie: czysty wosk — 12 koron, zmieszany z parafiną — 6 koron za 1 kg.
Kielce 16 I 1918, jęz. niemiecki i polski, 31 × 46 cm; MNKi/H/604.
179. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zajęciu świec. 1. Nakaz zgłoszenia posiadanych świec przeznaczonych do handlu, 2. Sprzedaż dla ludności wyłącznie na karty poboru, 3. Od zajęcia zwolnione są świece kościelne oraz służące do celów rytualnych.
Kielce 15 II 1918, jęz. niemiecki i polski, 47 × 63 cm; MNKi/H/613.

4. R ó ż n e

180. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach. Wzywa właścicieli ogrodów do zwiększenia produkcji nasion warzyw, a zwłaszcza cebuli i wszelkich gatunków rozsąd.
Kielce 5 VIII 1916, jęz. niemiecki i polski, 36 × 22 cm; MNKi/H/1203/4.
181. **OGŁOSZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Informuje o instytucjach uprawnionych do wydawania zezwoleń na wywóz i przywóz towarów do i z austriackiej strefy okupacyjnej. Wywóz — Centrala dla Ruchu Towarowego w Krakowie, przywóz — Biuro Informacyjne w Krakowie.
Kielce 20 IX 1916, jęz. niemiecki i polski, 36 × 22,5 cm; MNKi/H/1323/1.
182. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o prowadzeniu wykopów w pobliżu dawnych pozycji rosyjskich celem pozyskania tłuszczów i kości. 1. Wykopy prowadzi wyłącznie Centrala Materiałów Surowych w Lublinie, 2. Obowiązek bezpłatnego udostępniania gruntów osobom prowadzącym wykopy.
Kielce 26 X 1916, jęz. niemiecki i polski, 33 × 49 cm; MNKi/H/627.
183. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o prowadzeniu wykopów (zob. poz. 182). Dementuje pogłoski o rozkopywaniu grobów żołnierskich. Informuje, iż wykopy odbywają się w miejscach, gdzie zakopano padline zwierząt i odpadki otrzymane przy biciu bydła.
Kielce 8 XI 1916, jęz. niemiecki i polski, 32 × 47 cm; MNKi/H/626.
184. **OBWIESZCZENIE** c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach o rozwiązaniu Towarzystwa Akcyjnego „Tepege” w Dąbrowie Górniczej. Od 1 lutego 1917 r. zamówienia na węgiel należy składać w Referacie Handlowym Komendy Obwodowej.
Kielce 22 I 1917, jęz. niemiecki i polski, 33,5 × 49,5 cm; MNKi/H/538.
185. „ROLNICY! NADCHODZI WIOSNA!” Agitacyjna odezwa c. i k. Komendy

Obwodowej w Kielcach. Wzywa rolników do wytężonej pracy w czasie wiosennych robót polowych.

Kielce III 1917, jęz. polski, 47 × 31,5 cm; MNKi/H/560.

186. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach. Nakaz ukończenia prac omłotowych do 1 maja 1917 r. pod groźbą konfiskaty zboża.

Kielce 3 IV 1917, jęz. polski, 34 × 21 cm; MNKi/H/1203/9.

187. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Obwodowej w Kielcach z wezwaniem fabryki paszy treściwej w Lublinie do zbiórki korzeni perzu w czasie wiosennych robót polowych. Suche korzenie perzu będą skupowane przez fabrykę z przeznaczeniem na paszę.

Kielce 17 IV 1917, jęz. polski, 63 × 47 cm; MNKi/H/564.

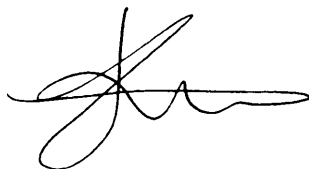
188. OBWIESZCZENIE c. i k. Komendy Powiatowej w Kielcach o zakazie przemiału zboża. 1. Nakaz zgłoszenia i opieczętowania znajdujących się u producentów młynów domowych, napędzanych kieratem lub siłą motorową, 2. Do mielenia zboża uprawnieni są jedynie właściciele młynów posiadający zezwolenie komendy.

Kielce 1 IX 1917, jęz. niemiecki i polski, 30 × 46 cm; MNKi/H/616.

189. „WEZWANIE” Wydziału Zdrowia c. i k. generalgubernatorstwa wojskowego w Lublinie do „zbierania dziko rosnących roślin lekarskich”. Informuje o występujących na terenie gubernatorstwa gatunkach roślin oraz podaje przepisy na sporządzanie z nich w warunkach domowych środków leczniczych.

Lublin [1917], jęz. polski, 47 × 60 cm; MNKi/H/698.

Kielce, 12 czerwca 1986 r.

THE COLLECTION OF POSTERS FROM THE YEARS 1914—1918
IN THE COLLECTIONS OF THE DEPARTMENT OF HISTORY, THE NATIONAL
MUSEUM IN KIELCE

A collection of posters from 1914—1918 assembled in the Department of History, the National Museum in Kielce contains a number of valuable items. These documents were published by the successive occupational civil and military authorities of different levels, quasi governmental, self-governmental and police authorities contain proclamations, regulations, price lists, summons, appeals, etc.; and they are not only illustration but also source documentation to the political, social, and particularly economic history of Kielce and Kielce district. Chronologically arranged posters are a kind of the town's and district's diary in the years 1914—1918. They inform about the most important political events during World War I and the first days of the formation of the independent Polish state. A prevailing majority of the posters concern economic issues, mainly trade restrictions, confiscation of consumer goods, raw materials, colour metals, restrictions of the consumption of meat, bread, potatoes, dairy products, fruit and vegetables. It should be added that the prevailing majority of posters are in an excellent state which qualifies them to be exhibited.

The collection has 203 items. Its core comes from the prewar collections of the Świętokrzyskie Museum of the Polish Society of Country Lovers in Kielce. Other documents have been purchased or received as gifts.

Due to the lack of museum catalogues which discuss various collections, the present article is aimed to provide information on the collection.

The whole collection is divided into problem groups arranged chronologically:

- I. Political events (items 1—17)
- II. Cultural life and education (items 18—24)
- III. The Policy of the occupants towards the Polish population:
 1. penal and administrative orders (items 25—49)
 2. forced labour and employment (items 50—56)
 3. provision of food, fuel and electricity (items 57—82)
 4. price regulations (items 83—109)
 5. currency rates of exchange (items 110—122)
 6. miscellaneous (items 123—133)
- IV. The economic policy of the German occupant — requisitions, purchasing and turnover of:
 1. agricultural products (items 134—159)
 2. domestic animals (items 160—166)
 3. raw materials and industrial goods (items 167—179)
 4. miscellaneous (items 180—189)